

Ilmastoviisaat ratkaisut
nautojen ruokintaan

HIILESTÄ KIINNI

-kehittämishankkeet

Hankehaku 6.6.-18.7.2022

 **Nappaa
hiilestä
kiinni**

MAANKÄYTTÖSEKTORIN
ILMASTORATKAISUT

HIILESTÄ KIINNI -KEHITTÄMISHANKKEET: Ilmastoviisaat ratkaisut nautojen ruokintaan

Hankehaku 6.6.-18.7.2022

1. YLEISTÄ HAUSTA

Maa- ja metsätalousministeriö toteuttaa 6.6.-18.7.2022 avoimen hankehaun maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteitä toteuttavien hankkeiden käynnistämiseksi. Avoinna olevassa hankehaussa etsitään rahoitettavaksi tässä hakuilmoituksessa kuvatuin ehdoin ja rajoituksin selvityksiä ja kehittämishankkeita teemasta **Ilmastoviisaat ratkaisuja nautojen ruokintaan**. Hankkeiden tavoitteena on tukea ruokinnallisten ratkaisujen kehittämistä nautojen ruuansulatuksesta syntyvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Valtion talousarvioesityksen mukaan vuonna 2022 käynnistettäviin hankkeisiin on käytettävissä enintään 700 000 €. Tavoitteena on rahoittaa 2-4 hanketta. Hankkeiden tulee päättyä viimeistään vuoden 2024 loppuun mennessä. Maankäyttösektorin Hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuuteen liittyviin hankkeisiin myönnetään rahoitusta momentilta 30.40.22.

Tästä hausta rahoitettavilla toimenpiteillä tuetaan osaltaan Suomen 2035 hiilineutraaliustavoitteen ja maatalouden 29 % päästövähennystavoitteen toteutumista sekä edistetään maatalouden kokonaiskestävyyttä. Käynnistettävien hankkeiden tulee täydentää jo käynnissä olevia maankäyttösektorin ja maatalouden ilmastotoimenpiteitä.

- [Käynnistetyt Hiilestä kiinni -kehittämishankkeet](#)
- [Käynnistetyt Hiilestä kiinni tutkimus- ja innovaatio-ohjelman hankkeet](#)
- [Vuonna 2022 käynnistetyt MAKERA-hankkeet](#)
(katso myös vuosina 2020-2021 käynnistetyt)

Hankkeissa tuotettavien materiaalien ja julkaisujen tulee olla julkisesti kaikkien saatavilla.

2. TAUSTA JA TAVOITTEET

Maataloudesta syntyviä kasvihuonekaasuja raportoidaan useammalla raportointisektorilla. Taakanjakosektorille kuuluvat maatalouden metaani- ja dityppioksidipäästöt, jotka ovat pääasiassa peräisin tuotantoeläimistä, lannasta ja maaperästä sekä kalkituksen hiilidioksidipäästöt. Lisäksi pieniä määriä päästöjä syntyy urealannoituksesta ja kasvintähteiden peltopoltosta. Maankäyttösektorilla (LULUCF) raportoidaan viljelysmaiden ja ruohikkoalueiden hiilidioksidipäästöt. Lisäksi taakanjakosektorin energiasektorilla raportoidaan vielä maatalouden työkoneiden, kiinteistökohtaisen lämmityksen ja tuotantorakennusten polttoaineiden käytön päästöt.

Vuonna 2020 maatalouden kokonaispäästöt olivat noin 16 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. Päästöistä 6,6 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. tuli taakanjakosektorilta. Tuotantoeläinten ruuansulatuksesta syntyvän metaanin osuus taakanjakosektorin päästöistä oli 32 % eli 2,1 miljoonaa tonnia CO₂-ekv.

Taakanjakosektorilla maatalouden päästövähennystoimien löytäminen on vaikeaa, koska toimet koskevat kotieläinten ja lannan metaanipäästöjä ja maaperän dityppioksidipäästöjä. Toimet koskevat siis pääosin kotieläinten ruokintaa, lannan käsittelyä ja lannoitusta. Erityisen vaikeaa on ollut löytää politiikkatoimia, joilla voitaisiin vaikuttaa kotieläinten ruokintaan ja tätä kautta eläinten ruuansulatuksesta syntyviin päästöihin. Tässä haasteena tulevat vastaan muun muassa toimien tehokkuus, käyttökelpoisuus, niiden vaikutus eläinten hyvinvointiin ja tuotantoon, toimien valvonta ja todentaminen jne.

Taakanjakosektorille on olemassa EU-tasolla asetetut kansalliset päästövähennystavoitteet. Suomen tämän hetkinen tavoite on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 39 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. EU:ssa on kuitenkin parhaillaan käsittelyssä lainsäädäntöehdotus, jolla kansallisia tavoitteita oltaisiin kiristämässä. Suomelle ehdotettu uusi päästövähennystavoite vuodelle 2030 on 50 %. Jotta Suomi pystyy saavuttamaan sille asetetun tavoitteen, tulee jokaisen taakanjakosektorin alan, myös maatalouden, tehdä oma osuutensa päästöjen vähentämiseksi.

Vuonna 2020 EU:n komissio julkaisi metaanistrategian, jossa esitetään toimenpiteitä energia-, maatalous- ja jätealoille. Eläinten ruuansulatukseen liittyvien metaanipäästöjen osalta strategiassa nostetaan tehokkaimpina keinoina esille karjan terveyden ja hedelmällisyyden parantaminen, eläinten ruokavaliion parantaminen (ravinnon koostaminen erilaisista rehuista), rehun lisäaineet sekä ruokintamenetelmät. Ensimmäinen pötsimetaanin muodostumista vähentävä rehun lisäaine, 3-nitro-oksypropanoli, sai EU-hyväksynnän keväällä 2022 ([EUR-Lex](#)). Lisäaine hyväksyttiin käytettäväksi lypsylehmien, emolehmien ja siemennettyjen hiehojen rehussa.

Ilmastomuutokseen liittyvän keskustelun lisäksi metaanipäästöjen vähentämisen tarve on noussut yhä laajemmin esille myös ilmanlaatuun liittyvässä keskustelussa. Metaani edistää troposfäärin eli alailmakehän otsonin muodostumista. Alailmakehän otsoni on voimakas paikallinen ilmansaaste, joka jo itsessään aiheuttaa vakavia terveysongelmia. Tämän vuoksi metaanipäästöjen vähentäminen auttaa sekä hidastamaan ilmastomuutosta että parantamaan ilmanlaatua.

Maataloudessa tehtävillä päästövähennystoimenpiteillä tuetaan osaltaan Suomen 2035 hiilineutraalustavoitteen toteutumista sekä edistetään maatalouden kokonaiskestävyyttä ja hallituksen maataloudelle joulukuussa 2021 asettaman 29 % päästövähennystavoitteen toteutumista. Rahoitettavat hankkeet hyödyntävät, kehittävät ja pilotoivat jo olemassa olevaa tutkimustietoa ja edistävät parhaiden käytäntöjen jalkauttamista toimintaan.

Tässä haussa rahoitetaan **selvityksiä ja kehittämishankkeita**, joiden tavoitteena on tukea ruokinnallisten ratkaisujen kehittämistä nautojen ruuansulatuksesta syntyvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi.

Määrärahalta rahoitettavien maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteillä edistetään seuraavien tavoitteiden toteutumista:

- edistää ilmastokestävään maatalouteen liittyviä kehittämistoimia
- tuottaa tietoa ilmastotoimien tueksi ja edistää kyseisen tiedon käyttöä sekä
- parantaa päästöjen raportoinnin ja tietopohjan luotettavuutta.

3. TEEMA:

Ilmastoviisaat ratkaisut nautojen ruokintaan

Tässä haussa haetaan hankkeita, jotka keskittyvät nautojen ruokintaan liittyvien kysymysten ratkaisemiseen.

Hankkeilla haetaan ratkaisuja kotieläinten ruokintaan liittyvien kasvihuonekaasupäästöjen ja erityisesti pötsikäymisessä syntyvän metaanin päästön vähentämiseksi. Lisäksi hankkeilla lisätään tietämystä jo käytettävissä olevista ja 5-10 vuoden kuluessa tulossa olevista vähentämiskeinoista sekä kannusteista ja ohjauskeinoista, joilla vähentämiskeinoja voidaan ottaa käyttöön ja niiden käyttöä voidaan edistää.

Rehun tuotannon ja pellonkäytön päästövähennyskeinoista on käynnissä useita hankkeita. Tästä hausta rahoitettavien hankkeiden tulee nimenomaan edistää nautojen ruuansulatuksessa syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ruokinnallisten keinojen käyttöönottoa. Hankkeissa tulee myös selvittää kotieläintuottajien valmiutta uusien ruokinnallisten ratkaisujen käyttöönottoon sekä kuluttajien odotuksia ja uusien ruokintakeinojen hyväksyttävyyttä.

Esimerkkejä tietotarpeista, joihin hankkeiden toivotaan vastaavan:

Pilottitutkimus metaania vähentävän lisäaineen käytöstä nautatiloilla

- Lisäaineen käyttöön liittyvien käytännön ongelmien ratkaiseminen rehun valmistuksessa ja maatiloilla.
- Miten metaania vähentävä lisäaine soveltuu käytettäväksi eri ruokintaratkaisuihin?
- Mikä on karjanomistajien valmius ja halukkuus ottaa uusia keinoja käyttöön?

Kuluttajien asenteet ja odotukset:

- Mitä ympäristöystävälliseltä nautakarjatuotannolta odotetaan?
- Mikä on kuluttajien valmius maksaa siitä, että kotieläintuotteiden tuotannossa on syntynyt vähemmän kasvihuonekaasupäästöjä?
- Mitä odotuksia kuluttajilla on eläinten ruokintaan liittyvistä päästövähennyskeinoista ja mikä on niiden hyväksyttävyyttä?

Selvitys kannusteista ja ohjauskeinoista KHK-päästöjä vähentävään ruokintaan

- Miten edistää nautakarjan kasvihuonekaasupäästöjä vähentävää rehustusta ja ruokintaa? Huomioidava, että pelkkään metaaniin keskittyminen voi viedä väärään suuntaan. (Viljan/nurmen viljelystä johtuvia eroja ei tässä ole tarpeen selvittää, koska näitä tutkitaan muissa hankkeissa.)
- Miten ruokintasuosituksia ja neuvontaa tulisi kehittää ympäristöystävällisyyden vahvistamiseksi?
- Sekoitevelvoitteen tai käyttöosuusvelvoitteen toteuttamiskelpoisuudesta tarkastelu rehutehtaiden (lisäaineiden käyttö, muu tuotekehitys) ja kotieläintilojen osalta (miten sekoitevelvoite voisi koskea?)
- Mahdollisen kansallisen kannustejärjestelmän rakenne.
- Mitä sopimuksellisia, poliittisia tai lainsäädännöllisiä ohjauskeinoja ja kannusteita on käytössä muissa EU-maissa? Miten näitä on sovitettu yhteisen maatalouspolitiikan toimiin?
- Miten saadaan ruokinnallisten keinojen vaikutus mukaan kansalliseen kasvihuonekaasuinventaarioon?
- Tarkastelu mittaamisen ja mallinnuksen heikkouksista ja vahvuuksista
- Ennakointia siitä, mitä uutta voisi olla tulossa 5 - 10 vuoden kuluessa.

4. HAETTAVISSA OLEVA RAHOITUS

Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa teemaan liittyviä hankkeita yhteensä enintään 700 000 eurola (kolmivuotinen siirtomääräraha). Tavoitteena on rahoittaa 2-4 hanketta. Rahoituspäätökset tehdään elokuussa 2022 ja hankkeiden on päätyttävä vuoden 2024 loppuun mennessä. Maa- ja metsätalousministeriön rahoitusosuuden tulee olla käytetty ja raportoitu viimeistään 31.10.2024 mennessä, jollei rahoituspäätöksessä toisin mainita.

Hankkeet voivat olla kestoaltaan 1-3 vuotisia. Eri toimijat voivat muodostaa yhdessä hankekonsortioita. Maa- ja metsätalousministeriö voi ehdottaa eri hakijoiden hankkeiden yhdistämistä tai muokkaamista. Näissä tapauksissa maa- ja metsätalousministeriö on hakijaan erikseen yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriö pidättää oikeuden myöntää rahoitusta vähemmän kuin on haettu ja oikeuden olla rahoittamatta yhtään hanketta.

Hankkeille voi kertyä kustannuksia aikaisintaan 1.9.2022 lähtien. Rahoitus myönnetään valtioneuvoston asetuksen 5/2021 perusteella. Asetuksen perusteella rahoitettavien toimenpiteiden tarkoituksena on tukea Suomen 2035 hiilineutraaliustavoitteen toteutumista.

Tukitasot:

- Valtion virastojen ja tutkimuslaitosten osalta 70 %
- Taloudelliseen toimintaan 50 % ja PK-yrityksille 70 %
 - Tukimuodot: tutkimus ja kehittäminen (yleinen ryhmäpoikkeusasetus artikla 25), koulutustuki (yleinen ryhmäpoikkeusasetus artikla 31), tietämyksen siirtoa koskeviin toimiin tarkoitettu tuki (maatalouden ryhmäpoikkeusasetus artikla 38)
- Muuhun kuin taloudelliseen toimintaan: 70 %

Kuinka hakemukset arvioidaan?

Rahoitettavien hankkeiden valinta perustuu virkamiestyönä tehtyyn arviointiin hankkeen toteutussuunnitelmasta, organisoinnista ja odotetusta vaikuttavuudesta sekä kustannustehokkuudesta. Kriteerit on kuvattu yleisessä hakuohjeessa tämän hakuilmoituksen loppuosassa.

Aikataulu ja hakemuksen jättäminen

Hakemus on jätettävä maa- ja metsätalousministeriön sähköiseen hakujärjestelmään 18.7.2022 klo 16.15 mennessä. Vain määräaikaan mennessä hakemusportaaliin jätetyt hakemukset huomioidaan haussa.

- Maa- ja metsätalousministeriön sähköinen hakujärjestelmä <https://www.hankerahoitus.fi/MMM/hakemus/kirjaudu.php?ki=2>

Rahoitusta haetaan rahoitushakemuksella verkossa ja siihen tulee liittää tarkempi hankesuunnitelma, jonka pituus on enintään 10 sivua (Liite 1.).

Hakemusta tehtäessä valitaan hakukortti 2022-T&K Tutkimus ja kehittäminen (Yhteistutkimus)[M569] haku

Hakemukseen liitetään PDF-tiedostoina:

- Hankesuunnitelma liitteinen, enintään 10 sivua. Hankesuunnitelmapohja ja hankesuunnitelmasa käsiteltävät kysymykset liitteessä 1.
- Hankkeen budjetti rahoituslähteinen.

Mikäli kyseessä on usean organisaation konsortiohakemus, hakemuksen jättää vain päähakija. Hakemukseen ei vaadita hakijan allekirjoitusta, mutta lupa hakemuksen jättämiseen tulee tarvittaessa todentaa (suoritusluvan antaja). Useamman organisaation hakemuksessa täytyy kaikkien konsortion jäsenten toimittaa hakemuksen liitteenä osapuolten allekirjoittama todistus hankkeeseen osallistumisesta tai vaihtoehtoisesti aiesopimus hankkeeseen osallistumisesta. Sopimus pohja voi olla vapaamuotoinen. Hakemukset voi jättää suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Hakemusta voi muokata järjestelmässä siihen asti, kunnes se lähetetään.

Päätökset tehdään hakuajan päätyttyä ja niistä tiedotetaan erikseen.

Lisätietoja

Maa- ja metsätalousministeriö, [ilmastoratkaisut\(at\)gov.fi](mailto:ilmastoratkaisut(at)gov.fi)

erityisasiantuntija Anna Salminen, [anna.salminen\(at\)gov.fi](mailto:anna.salminen(at)gov.fi), p. 050 358 8793

5. YLEINEN HAKUOHJE

Johdanto

Hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteen saavuttaminen vaatii merkittäviä ja nopeita päästövähennyksiä muun muassa energiantuotannossa ja liikenteessä, ja samanaikaisesti maankäyttösektorin päästöjen vähentämistä sekä hiilinielujen ja -varastojen vahvistamista. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti maankäyttö kytketään tällä hallituskaudella entistä tiiviimmin osaksi kansallisen ilmastoto- ja energiapolitiikan suunnittelua ja toimeenpanoa. Hallitusohjelma linjaa useita maa- ja metsätaloutta sekä maankäytön muutoksia koskevia ilmastotoimia.

Maankäyttösektorilla tarkoitetaan kansallisessa kasvihuonekaasujen inventaariojärjestelmässä käytettävän maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous -sektorin mukaisia maankäyttöluokkia: metsämaa, viljelysmaa, ruohikkoalueet, kosteikot, rakennettu maa sekä muu maa.

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) käynnisti vuonna 2020 laajan maankäyttöä koskevan toimenpidekokonaisuuden, jonka tavoitteena on vähentää maa- ja metsätalouden ja muun maankäytön kasvihuonekaasupäästöjä sekä ylläpitää ja vahvistaa hiilinieluja ja -varastoja. Lisätoimien tavoiteltu nettovaikutus on vähintään 3 Mt CO₂-ekvivalenttia vuodessa vuonna 2035. Vuosien 2021-2022 aikana laaditaan ilmastolain mukainen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU). Maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuus on tarkoitus liittää osaksi MISUn toimeenpanoa.

Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden tarkoituksena on tukea Suomen 2035 hiilineutraaliustavoitteen toteutumista edistämällä kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti seuraavia tavoitteita:

- ylläpitää ja vahvistaa maankäyttösektorin hiilinieluja ja -varastoja lyhyellä ja pitkällä aikavälillä,
- vähentää kasvihuonekaasupäästöjä maankäyttösektorilla,
- edistää maa- ja metsätalouden sopeutumista ilmastonmuutokseen sekä
- tuottaa tietoa ilmastotoimien tueksi ja edistää kyseisen tiedon käyttöä.

Rahoitettavilla hankkeilla tuetaan yllä olevien tavoitteiden toteutumista maankäyttösektorilla. Yhdellä hankkeella voidaan edistää useampia yllä olevia tavoitteita.

Rahoituksen päätavoite on toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman pohjalta laadittua maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuutta. Maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuudesta rahoitettavat Hiilestä kiinni -hankkeet tukevat myös muun muassa kansallista metsästrategiaa, biotalousstrategiaa, puurakentamisen ohjelmaa, ilmastoruokaohjelmaa ja kansallista ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaa sekä vuoden 2021 aikana valmisteltavien keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimeenpanoa. Lisäksi hankkeet tukevat YK:n kestävästä kehityksen tavoitteiden, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) ja Euroopan Vihreän kehityksen ohjelman ja sen strategioiden tavoitteiden toimeenpanoa.

Taustalla oleva lainsäädäntö

Määrärahan käytön oikeudellinen perusta määritetään valtioneuvoston asetuksessa vuosina 2020-2025 maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin myönnettävästä avustuksesta ja tähän tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta (5/2022). Asetuksessa säädetään niistä perusteista ja menettelyistä, joita noudatetaan myönnettäessä avustusta tai osoitettaessa rahoitusta maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteitä tukevien hankkeiden toteuttamiseen. Maa- ja metsätalousministeriö voi käyttää määrärahaa valtionavustuksiin ja julkisiin hankintoihin sekä osoittaa määrärahaa valtion virastolle tai laitokselle. Valtionavustuksella tarkoitetaan tuenluonteista rahoitusta tietyn toiminnan tai hankkeen avustamiseksi. Julkisten hankintojen osalta noudatetaan Lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista.

Katso myös:

- Valtioneuvoston asetus vuosina 2020-2025 maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteisiin myönnettävästä avustuksesta ja tähän käyttöön osoitetusta määrärahasta 5/2022
- Valtionavustuslaki 688/2001
- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista

Yleiset edellytykset

Valittaville hankkeille tehdään valtionavustuslain mukainen avustuspäätös ja konsortiossa mukana oleville valtion laitoksille rahoituspäätös. Tukea voi saada taloudelliseen sekä muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan kaikkea toimintaa, jossa tavaroita ja palveluja tarjotaan markkinoilla.

Valtionavustuksen myöntäminen ja määrärahan osoittaminen perustuvat kokonaisharkintaan ja arviointiin toiminnan tai hankkeen odotetusta vaikuttavuudesta määrärahan käytön tavoitteisiin pääsemiseksi sekä tuettavan hankkeen kustannustehokkuuteen, laatuun ja toteuttamiskelpoisuuteen. Lisäksi edellytyksenä on, että toimintaa tai hanketta koskevasta suunnitelmasta ilmenevät:

- a. toiminnan tai hankkeen vaikutus hallitusohjelman mukaisiin maankäyttösektorin ilmastotavoitteisiin sekä hankkeen taloudellinen ja muu yhteiskunnallinen merkitys;
- b. toimintaan tai hankkeeseen osallistuvien henkilöiden asiantuntemus ja muu hankkeen toteutuksen organisointi; sekä
- c. suunnitelma toiminnan tai hankkeen tulosten viemisestä käytäntöön.

Määrärahan käyttötarkoitusta toteuttavilla henkilöillä tulee olla rahoitettavaan hankkeeseen tai toimintaan liittyvää asiantuntemusta ja kokemusta.

Myönnettävä rahoitus ei saa olla päällekkäistä muun julkisen rahoituksen kanssa. Hakijan tulee ilmoittaa hakemuksessa kaikki hankkeeseen suunnitellut rahoituslähteet.

Edellytykset hakijalle

Määrärahaa voivat hakea julkis- tai yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt. Tukitasot ja tuen myöntämisen ehdot vaihtelevat hakijoittain. Hakijoiden on mahdollista tehdä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa ja muodostaa hankekonsortioita.

Minkälaiseen toimintaan avustusta voi hakea?

Avustusta voidaan myöntää sekä taloudelliseen toimintaan (valtioneuvosto) että muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Hakijan organisaatiomuoto ei suoraan määrittele sitä, onko kyseessä valtioneuvosto vai tuki taloudelliseen toimintaan vaan toiminnan luonne.

Hakijoiden tulee esittää hankesuunnitelma sekä hankkeen kokonaisbudjetti ja rahoitus. Hyväksyttävät kustannukset taloudelliseen toimintaan määritellään yleisessä hakuohjeessa tämän hakuilmoituksen lopussa. Muuhun kuin taloudelliseen toimintaan sovelletaan maa- ja metsätalousministeriön erityisavustuksia koskevia ohjeita.

- Tukiehdot taloudelliseen toimintaan määräytyvät EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti. Kussakin teemassa on merkitty erikseen, mitä artiklaa sovelletaan. (VALTIONTUKI)
- Muuhun kuin taloudelliseen toimintaan myönnettävässä tuessa sekä valtion tutkimuslaitosten ja virastojen osalta sovelletaan MMM:n erityisavustusten ehtoja.

Tiedot yrityksille myönnettävästä tuesta ja maksuista maa- ja metsätalousministeriö tallettaa yritystukiin yhteiseen tietovarantoon.

Yrityksille myönnettävään valtioneuvostotukeen liittyvät erityisehdot

Tukea ei voida myöntää yrityksille, jotka ovat yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdan mukaisesti taloudellisissa vaikeuksissa. Hakijan tulee vakuuttaa hakemuksessaan, ettei se ole vaikeuksissa oleva yritys. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriölle tulee antaa mahdollisuus tarkastaa asia yrityksen tilinpäätösasiakirjojen perusteella.

Rahoitusta ei makseta yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi.

Määritelmät

Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä tai **pk-yrityksillä** tarkoitetaan yrityksiä, jotka täyttävät yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen liitteen I mukaiset perusteet.

- [Yleinen ryhmäpoikkeusasetus](#)

Tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatiolla tarkoitetaan sellaista yhteisöä (kuten korkeakoulut tai tutkimuslaitokset, teknologiansiirtoelimet, innovaatioiden välittäjät, tutkimussuuntautuneet fyysiset tai virtuaaliset yhteistyöyhteisöt) sen oikeusasemasta (julkis- tai yksityisoikeudellinen) tai rahoitustavasta riippumatta, jonka päätavoitteena on harjoittaa riippumattomasti perustutkimusta, teollista tutkimusta tai kokeellista kehittämistä tai levittää tällaisen toiminnan tuloksia koulutuksen, julkaisujen tai tiedonsiirron kautta. Kun tällainen yhteisö harjoittaa myös taloudellista toimintaa, tällaisen taloudellisen toiminnan rahoituksesta, kustannuksista ja tuloista on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Tällaisessa yhteisössä ratkaisevaa vaikutusvaltaa esimerkiksi osakkaana tai jäsenenä käyttävillä yrityksillä ei saa olla etuoikeutta sen saavuttamiin tuloksiin;

Yhteistyöhankkeet

Taloudellista toimintaa harjoittava yritys voi osallistua konsortiohankkeeseen hakematta rahoitusta seuraavien ehtojen mukaisesti, jolloin sitä ei katsota epäsuoraksi valtiontueksi kyseiselle yritykselle. Mikäli yritys hakee tukea toimintaan, katso kohta Valtiontuki taloudelliseen toimintaan.

Määrärahaa saa käyttää riippumattoman tutkimus- ja kehittämistoiminnan harjoittamiseen tiedon lisäämiseksi ja ymmärryksen parantamiseksi yhteistyöhön perustuva tutkimus- ja kehittämistoiminta mukaan luettuna. Edellytyksenä on, että toiminta järjestetään tutkimus- sekä kehitystyöhön sekä innovaatio toimintaan myönnettävän valtiontuen puitteista annetun komission tiedonannon (EUVL 2014/C 198/01) 2.2.2 luvun mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa hankkeita, jotka toteutetaan tutkimuslaitoksen ja muiden toimijoiden yhteishankkeina eli **todellisena yhteistyönä**. Kyseisessä tiedonannossa määritellään ne edellytykset, joiden täytyessä yhteistyöhön osallistuvien yritysten ei katsota saavan valtiontukea. Valtiontuen kriteerejä ovat muun muassa taloudellinen toiminta ja etuus julkisista varoista. Kun yhteistyö järjestetään tiedonannon 2.2.2 luvun mukaisesti, toiminta on luonteeltaan taloudellista toimintaa, mutta kyseessä ei ole etuus. Näin ollen yhteistyön osalta ei tarvitse selvittää valtiontuen oikeusperustaa.

Hankkeen toteutuksen katsotaan olevan todellista yhteistyötä, jos vähintään kaksi riippumatonta osapuolta pyrkii yhteiseen tavoitteeseen työnjaon perusteella ja määrittelee yhdessä hankkeen laajuuden, osallistuu sen suunnitteluun ja toteuttamiseen ja jakaa sen taloudelliset, tekniset, tieteelliset ja muut riskit sekä sen tulokset.

Yksi tai useampi osapuoli voi kattaa hankkeen kaikki kustannukset ja siten vapauttaa muut osapuolet sen taloudellisista riskeistä. Yhteistyöhankkeen ehdot, erityisesti sen kustannusten, riskien ja tulosten jakamisen, tulosten levittämisen ja immateriaalioikeuksien käytön ja jakamista koskevien sääntöjen osalta, on määritettävä ennen hankkeen aloittamista. Yhteistyön ehdot tulee määritellä hankkeen toteutuksen konsortiosopimuksessa.

Jos yritykset ja tutkimusorganisaatiot tai -infrastruktuurit toteuttavat hankkeen yhdessä, Euroopan komissio katsoo, että osallistuville yrityksille ei myönnetä epäsuoraa valtiontukea kyseisten yhteisöjen kautta yhteistoimintaan sovellettavien edullisten ehtojen muodossa, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a. osallistuvat yritykset vastaavat hankkeen kaikista kustannuksista; tai
- b. yhteistyön tuloksia, jotka eivät johda immateriaalioikeuksiin, voidaan levittää laajasti ja kaikki tutkimusorganisaatioiden tai -infrastruktuurien toiminnasta mahdollisesti syntyvät immateriaalioikeudet kohdennetaan kyseisille yhteisöille; tai
- c. hankkeesta mahdollisesti syntyvät immateriaalioikeudet ja niihin liittyvät käyttöoikeudet jaetaan yhteistyökumppaneiden kesken tavalla, joka vastaa niiden työmäärää, panoksia ja etuja; tai
- d. tutkimusorganisaatiot tai -infrastruktuurit saavat markkinahintaa vastaavan korvauksen niiden toiminnasta syntyvistä ja osallistuville yrityksille myönnettävistä immateriaalioikeuksista tai immateriaalioikeuksista, joihin osallistuvat yritykset saavat käyttöoikeudet. Tästä korvauksesta voidaan vähentää sen mahdollisen rahallisen ja muun osuuden absoluuttinen arvo, jonka hankkeeseen osallistuvat yritykset antavat niitä kustannuksia varten, jotka aiheutuvat immateriaalioikeuksiin johtaneesta tutkimusorganisaatioiden tai -infrastruktuurien toiminnasta.

Avustuksen myöntäminen ja hyväksyttävät kustannukset

Avustus myönnetään hakemuksen perusteella. Jos hakijana on konsortio, hankehakemukset tehdään konsortiokohtaisesti. Hakemukseen ei vaadita hakijan allekirjoitusta, mutta lupa hakemuksen jättämiseen tulee tarvittaessa todentaa (suoritusluvan antaja). Useamman organisaation hakemuksessa täytyy kaikkien konsortion jäsenten toimittaa hakemuksen liitteenä osapuolten allekirjoittama todistus hankkeeseen osallistumisesta tai vaihtoehtoisesti aiesopimus hankkeeseen osallistumisesta. Sopimus pohja voi olla vapaamuotoinen. Hyväksyttävät kustannukset määritellään tukimuodoittain. Hakuteeman alkuun on listattu kyseisen teeman tukimuodot.

Valtion virastojen ja tutkimuslaitosten ollessa hakijoina joko itsenäisesti tai osana konsortiota, osoitetaan rahoitus erikseen valtion määrärahasiirtona. Valtion virastojen ja tutkimuslaitosten on ilmoitettava hakemuksessa htkk-tarpeensa, hakuun käytettävissä oleva kiintiö rajoittaa näiden toimijoiden osalta rahoitusmahdollisuuksia. Konsortion jäsenille tehdään omat erilliset avustus- tai rahoituspäätökset, jos konsortiossa on mukana sekä valtion virastoja ja/tai tutkimuslaitoksia että sellaisia toimijoita, joille rahoitus myönnetään valtionavustuksena.

Budjetit tehdään kokonaiskustannusmallin mukaan. Mikäli toimijalla ei ole kokonaiskustannusmallia käytössä (ei laskennallisia kertoimia), sovelletaan lisäkustannusmallia.

Lisäkustannuksilla tarkoitetaan projektista aiheutuvia välittömiä lisäkustannuksia. Yleiskustannuksen laskentaperuste on toimitettava ministeriölle pyydettyä.

Maa- ja metsätalousministeriön maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuudesta rahoitettaviin kehittämishankkeisiin osoittama rahoitusosuus on harkinnanvaraista. Rahoituspäätöksessä kerrotaan MMM:n rahoituksen määrä prosentteina hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista.

Mikäli hakijana toimii yritys tai jos konsortion osana on yritys, lue seuraava osio:

Valtiontuki taloudelliseen toimintaan

Avustusta voidaan myöntää taloudelliseen toimintaan (valtiontuki), silloin kun avustus on Euroopan unionin valtiontukisääntöjen mukainen.

Hankehaussa valtionavustusta voidaan myöntää seuraaviin tukimuotoihin:

- a. tutkimus- ja kehittämishankkeet,
- b. pk-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki
- c. koulutustuki,
- d. tuki neuvontapalveluihin tai
- e. tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskeviin toimiin tarkoitettu tuki.

Teemojen kuvauksissa on erikseen kohdittain mainittu, mistä tukimuodosta on kyse.

Hyväksyttävät kustannukset tukimuodoittain

Tutkimus- ja kehittämishankkeet (yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artikla):

- a. henkilöstökustannukset: tutkijat, teknikot ja muu tutkimustoimintaa avustava henkilöstö siltä osin kuin henkilöstö toimii hankkeen parissa;
- b. välineiden ja laitteiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos tällaisia välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan;
- c. rakennusten ja maa-alueiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Rakennusten osalta tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan. Maa-alueiden osalta tukikelpoisiksi katsotaan liiketaloudellisin ehdoin toteutetun luovutuksen kustannukset tai toteutuneet pääomakustannukset;
- d. ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten;
- e. muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.

PK-yrityksille myönnettävä innovaatiotuki (yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 28 artikla):

- a. patenttien ja muiden aineettomien omaisuuserien hankkimiseen, voimaansaattamiseen ja puolustamiseen liittyvät kustannukset;
- b. tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaation tai suuren yrityksen korkeasti koulutetun henkilöstön tilapäiseen siirtoon liittyvät kustannukset, kun henkilöstö palkataan uuteen tutkimus-, kehitys- ja innovointitehtävään tuensaajan palvelukseen eikä se korvaa muuta henkilöstöä;
- c. innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin liittyvät kustannukset;

Koulutustuki (yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 31 artikla):

- a. kouluttajista aiheutuvat henkilöstökustannukset, ainoastaan niiden tuntien osalta, joiden aikana kouluttajat osallistuvat koulutukseen;
- b. kouluttajien ja koulutettavien toimintakustannukset, jotka liittyvät suoraan koulutushankkeeseen, kuten matkakulut, hankkeeseen suoraan liittyvät materiaali- ja tarvikekulut, poistot työkaluista ja laitteista siinä laajuudessa kuin niitä käytetään yksinomaan koulutushankkeessa. Majoituskulut eivät ole tukikelpoisia lukuun ottamatta välttämättömiä vähimmäiskuluja, jotka aiheutuvat sellaisien koulutettavien majoituksesta, jotka ovat alentuneesti työkykyisiä työntekijöitä;
- c. koulutushankkeeseen liittyvien neuvontapalveluiden kustannukset;
- d. koulutettavista aiheutuvat henkilöstökustannukset ja yleiset välilliset kustannukset (hallintokustannukset, vuokra, yleiskustannukset) niiden tuntien osalta, joiden aikana koulutettavat osallistuvat koulutukseen.

Tuki neuvontapalveluihin (maatalouden ryhmäpoikkeusasetus 22 artikla ja 39 artikla):

Tukeen ei saa liittyä suorja maksuja edunsaajille. Tuki on maksettava neuvontapalvelujen tarjoajalle. Tuki saa olla enintään 1 500 euroa annettua neuvontaa kohti.

Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskeviin toimiin tarkoitettu tuki (maalouden ryhmäpoikkeusasetus 38 artikla):

- a. tietämyksen siirtoa tai tiedotusta koskevan toimen järjestämisestä ja toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset;
- b. jos kyseessä ovat investointeihin liittyvät esittelyhankkeet:
 1. kiinteän omaisuuden rakentaminen, hankkiminen, leasingvuokraus mukaan luettuna, tai kunnostaminen; maa on tukikelpoista ainoastaan, jos määrä on enintään 10 prosenttia kyseisen toimen tukikelpoisista kokonaiskustannuksista;
 2. koneiden ja laitteiden hankkiminen tai ostoleasing enintään omaisuuserän markkina-arvoon asti;
 3. 1 ja 2 alakohdassa tarkoitettuihin menoihin liittyvät yleiskulut, kuten arkkitehtien, insinöörien ja konsulttien palkkiot, ekologista ja taloudellista kestävyyttä koskevaan neuvontaan liittyvät palkkiot, mukaan lukien toteutettavuustutkimukset; toteutettavuustutkimusten kustannukset säilyvät tukikelpoisina silloinkin, kun niiden tulosten perusteella i ja ii alakohdassa tarkoitettuja menoja ei aiheudu;
 4. tietokoneohjelmistojen hankkiminen tai kehittäminen ja patenttien, käyttöluopien, tekijänoikeuksien ja tavaramerkkien hankkiminen;
- c. osallistujien matka- ja majoituskulut sekä päivärahat.

Mikäli hakijana tai konsortion jäsenenä on toimija, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (esimerkiksi tutkimuslaitos, yleishyödyllinen yhdistys, kunta, maakuntien liitto tai valtion virasto) lue seuraava osio:

Valtionavustus muuhun kuin taloudelliseen toimintaan

Valtionavustusta voidaan myöntää muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Esimerkiksi kunnan tai maakunnan lakisääteiseen tehtävään tai muuhun tehtävään tai Suomen metsäkeskuksen julkiseen hallinto-tehtävään liittyvään hankkeeseen tai toimintaan.

Avustusten hyväksyttäviin kustannuksiin sovelletaan maa- ja metsätalousministeriön yleis- ja erityisavustuksia koskevia ohjeita:

- [Maa- ja metsätalousministeriön yleis- ja erityisavustuksia koskevat ohjeet](#)

Valtion virastoihin tai tutkimuslaitoksiin sovelletaan samoja hyväksyttäviä kustannuksia kuin avustuksiin, mutta rahoitus myönnetään valtion sisäisenä määrärahasiirtona ei avustuksena.

Hakemusten arviointi

Hankkeiden tulee toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitetta hiilinielujen ja -varastojen vahvistamista maankäyttösektorilla lyhyellä ja pitkällä aikavälillä mukaan lukien maa- ja metsätalous (hallitusohjelman luku 3.1 tavoite 3).

Rahoituksen myöntäminen perustuu arviointiin hankkeen toteutussuunnitelmasta, organisoinnista ja odotetusta vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta alla olevien kriteerien perusteella. Numeraalinen arvio annetaan välillä 1-5, jossa 5 on paras arvosana.

- Relevanssi maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuteen (arvio 1-5)
 - Miten hanke edistää hiilineutraaliustavoitteen 2035 saavuttamista?
 - suorat vaikutukset
 - välilliset vaikutukset
 - Miten hanke toteuttaa Hiilestä kiinni -toimenpidekokonaisuuden tavoitteita:
 - tuottaa tietoa ilmastotoimien tueksi ja edistää kyseisen tiedon käyttöä.

Mikäli hanke saa relevanssiarvioinnissa nollan, ei hanketta arvioida enää muiden kriteerien osalta.

- Hankesuunnitelman toteuttamiskelpoisuus ja laatu (arvio 1-5)
 - Sisältäen viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelman
- Hakijan asiantuntemus ja perehtyminen aihepiiriin (arvio 1-5)
- Konsortion monipuolisuus ja toimivuus (arvio 1-5)

Maa- ja metsätalousministeriö voi halutessaan pyytää hankkeista arvioita ulkopuolisilta tahoilta. Maa- ja metsätalousministeriö voi ehdottaa eri hakijoiden hankkeiden yhdistämistä tai muokkaamista. Näissä tapauksissa maa- ja metsätalousministeriö on hakijaan erikseen yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriö pidättää oikeuden myöntää rahoitusta vähemmän kuin on haettu ja oikeuden olla rahoittamatta yhtään hanketta.

HANKESUUNNITELMA

Hankkeen otsikko ja toteuttajat

1. HANKKEEN RELEVANSSI JA TAVOITTEET:

- a. Kuvaa hankkeen päätavoite ja yksityiskohtaiset tavoitteet
- b. Kuvaa toiminnan tai hankkeen vaikutus maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden määrärahan käytön tavoitteisiin (kts. hakuilmoitus)

2. HANKKEEN TOTEUTTAMINEN

- a. Kuvaa hankkeen toteutuksen organisointi
- b. Kuvaa hankkeen viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma

3. HANKKEEN TOTEUTTAJAT JA TYÖNJAKO

- a. Kuvaa toimintaan tai hankkeeseen osallistuvien henkilöiden asiantuntemus ja soveltuvuus hankkeen toteutukseen
- b. Kuvaa hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden asiantuntemus sekä työnjako ja soveltuvuus hankkeen toteutukseen

4. HANKKEEN TULOKSET JA VAIKUTTAVUUS

- a. Kuvaa odotettavissa olevat tulokset ja ratkaisut
- b. Kuvaa hankkeen avulla tavoiteltavat suorat tai välilliset ilmastovaikutukset sekä niiden aikajänne

5. SUUNNITELMA TOIMINNAN TAI HANKKEEN TULOSTEN VIEMISESTÄ KÄYTÄNTÖÖN.

- a. Kuvaa mitä vaikutuksia käytännön toimintaan hankkeesta seuraa
- b. Kuvaa miten hankkeen tulokset viedään käytäntöön

6. HANKKEEN KOKONAISBUDJETTI JA RAHOITUSSUUNNITELMA, SISÄLTÄEN HANKKEEN KAIKKI RAHOITUSLÄHTEET

 **Nappaa
hiilestä
kiinni**
MAANKÄYTTÖSEKTORIN
ILMASTORATKAISUT

#hiilestäkiinni